

A felfedezés öröme élteti

„Szívemhez legközelebb a tudományos munka áll, a felfedezés örömeinek rendkívülsége. Az, amikor valami olyat találunk, amiről azt gondoljuk, hogy közelebb visz minket a gyógyítás lehetőségének megismeréséhez” – vallja az Országos Onkológiai Intézet tudományos igazgatója és osztályvezetője. Svédországtól kezdve az Amerikai Egyesült Államokon át egészen Új-Zélandig kimagasló tudományos munkát végzett, ám a szíve – és Kásler Miklós onkológus professzor ajánlata – mégis hazahúzta. A külföldön szerzett „know how” pedig immáron itthon, hazai berkekben kamatozik. Nem mindennapi karrier az övé, a kémia világából indult, majd a biológia és az orvostudomány, azon belül is a rákkutatás területére vezetett át. Így szülei nyomdokaiba lépett azzal, hogy most már ő is az egészségügyben dolgozik: édesapja máig orvosként, édesanyja pedig gyógyszerészként tevékenykedett.

Nagy Péterrel beszélgettem.

■ NAGY ANNA, 2018.

Nagy Péter Egerben született, s az ottani Gárdonyi Géza Gimnáziumban nyűgözte le a kémia tudománya. – A kémiatanárnőnk rendkívüli erőket mozgósított annak érdekében, hogy megszerettesse velünk ezt a tárgyat. Színes reakciókat és robbantásokat mutatott nekünk, hogy felkeltse az érdeklődésünket, ami sikerült is. Gyerekként óriási élmény volt ilyen tanóráknak a részese lenni – idézte fel középiskolás éveit Nagy Péter, aki diákként több országos kémia-versenyen is előkelő helyezést ért el, ezzel bizonyítva tudását. A gimnáziumi évek alatt angol nyelvvizsgáját is megszerezte, mely-

nek akkor a Debreceni Egyetem adott ott-hont. – Az intézmény hangulata és a légkör nagyon megérintett. Azt is tudtam, hogy a vegyészkutatás kimagasló, illetve a szerves kémia is nagy híre volt, többek között Emri József és Győri Béla professzoroknak köszönhetően. Nem volt kérdés, hogy jelentkezem ide, és szerencsére be is jutottam – mondta. Másodéves hallgatóként az Országos Tudományos Diákköri Konferencián a dobogó második fokára állhatott, mely jól tükrözte már akkor is a tudományhoz fűződő elszánt érdeklődését.

Svédország, USA, Új-Zéland után itthon

Az egyetemi évek alatt azonban nemcsak a

cívisvárosban tanult szorgalmasan, hanem Stockholmban is, egy pályázat útján ugyanis lehetősége nyílt Svédországba menni. Olyannyira komolyan vette a tanulmányait, hogy az alma matere mellett a svéd Királyi Műszaki Egyetemen is megvédte PhD-fokozatát.

Mindezek után pedig egészen a tengerentúlra utazott, hogy tovább bővíthesse ismereteit; posztdoktori állást kapott az Amerikai Egyesült Államokban. – Az Oklahomai Egyetemen szintén reakciókinetikával foglalkoztam, de már inkább biofizikai kémiával: biológiai rendszereken végeztünk vizsgálatokat. Három és fél évet töltöttem ott – mesélte, hozzátéve: ezt az idősz-

kot követően mélyült el inkább a biológia világában, amikor is egy nagy tekintélyű szakemberhez, Christine Winterbourn-hoz jelentkezett, hogy megtanulja a biológiai tudományok alapjait. Mindez pedig már Új-Zélandon történt, ahol egyébiránt időközben második lánya is megszületett. Posztdoktorként, majd tudományos főmunkatársként nagy perspektíva állt előtte. – Több pályázatot is elnyertem,

köztük az egyik legrangosabbat, a Health Research Council (amely Új-Zélandon hasonló az amerikai National Institutes of Health-hez) fiatal tehetségeknek kiírt önálló témairányító grantját. Már a letelepedésén gondolkodtunk a feleséggel, aki már szintén elhelyezkedett Új-Zélandon, nagyobbik lányom pedig már iskolába járt. Kásler Miklós professzor azonban olyan kivételes lehetőséget ajánlott a számomra, melyet nem lehetett visszautasítani, így két sikeres pályázatomat is visszaadtam, hogy hazajöhessünk. Most osztályvezetőként és tudományos igazgatóként dolgozok itt, az Országos Onkológiai Intézetben – mondta Nagy Péter. Kifejtette, nehéz döntést kellett meghozniuk, viszont a családi kötelek és Kásler professzor ajánlata eldöntötte ezt a kérdést.

A főigazgatótól pedig teljes bizalmat kaptak: az intézetben profilváltást végeztek, az intézetben folyó genetikai munkák mellett a fehérjékkel kezdtek el foglalkozni, a proteomikának egy speciális területével, mely rendkívül jelentős a daganatkutatásban. A daganatkutatás és a terápia az elmúlt két évtizedben nagyon komoly revolúción ment keresztül, köszönhetően a célzott és az immunterápiás gyógyszerek megjelenésének. Így már nem csupán a kemo- és a radioterápia áll rendelkezésre a betegek kezelésében. A probléma az, hogy a gyógyszerekre és kezelésekre rezisztencia

alakul ki, és mi ennek a kutatásával foglalkozunk – ismertette.

Elmondta, a külföldön megszerzett szakmai tudásra nagyon nagy szükség van itthon, maximálisan tudja kamatoztatni. – Előnynek gondolom, hogy a kémia világából kerültem át a biológia és az orvostudomány világába, így mindhárom területen otthonosan mozgok. Természetesen ilyen tág területeket sosem lehet teljesen megismerni, az ember holtáig tanul. Viszont ezen ismeretek a kemény munka árán rendkívül sokat adtak az alaptudás és a szemlélet szempontjából is. Folyamatosan használok ezeket. Nem szakadtam el teljesen a reakciókinetikától, sem az analitikai módszerektől, sem pedig a redox-biológiától – fogalmazott.

Kimagasló hazai eredmények

Arra a kérdésre, hogy itthon mennyire vagyunk ezen a területen lemaradva, Nagy Péter elmondta, hogy habár az USA a tudomány fellegvára, és rendkívüli pénzeket fordítanak tudományos tevékenységekre, így a kinti kutatók kicsit talán könnyebb helyzetben vannak, hazai, sőt nemzetközi viszonylatban sem kell szegyenkeznünk. – Az Országos Onkológiai Intézet egy speciális helynek számít. Megközelítjük a külföldi színvonalat mind a klinika, mind pedig a tudomány terén. Kásler professzor mindig törekszik arra, hogy ne csak a lépést tartsuk, hanem a legkorszerűbb módszerekkel tudjunk dolgozni. Örövendetes, hogy az elmúlt időszakban egyre több pénz van már a magyar pályázati rendszerben is. Ezt alátámasztja az is, hogy külföldről egyre több kutató jön haza, hogy itthon kezdje el az életpályáját – emelte ki. Az Országos Onkológiai Intézet tudományos centruma előtérbe helyezi azt a törekvést, hogy erősödjön az intézetben az alap- és a klinikai kutatás közti kapcsolat annak érdekében, hogy minél több gyakorlatban alkalmazható tudományos eredmény láthasson napvilágot. Az intézet nem mellékesen tagja a legrangosabb európai rákcentrumokat összefogó szervezetnek, az Organization of European Cancer Institutes-nak is. E szervezet fő tevékenysége az olyan európai nagy rákcentrumok akkreditálása, melyek a legmagasabb szinten foglalkoznak a tudománnyal, az oktatással, a gyógyítással és egyéb területekkel is. Az OECI akkreditáció alapján elnyert legmagasabb „Komprehenzív Onkológiai

Centrum” minősítés pedig különösen jelentős, ugyanis Kelet-Közép Európában egyedül a budapesti intézet érdemelte ki ezt a címet. – A saját tudományos munkájukat tekintve elmondta, hogy tudományos outputokkal nemzetközi szinten sem vallanak szégyent. Nagyon komoly csapat állt össze, melynek tagjai nagyon szép munkát végeznek. Továbbá kiemelte, hogy fontos kihívás számára Kásler Professzor Úr iránymutatása mentén az intézet globális tudományos tevékenységének a tovább javítása, koordinálása és összefogása.

Nem szűnt meg a kapocs

Nagy Péter a mai napig szoros kapcsolatot ápol a Debreceni Egyetemen is. Oktatói tevékenysége mellett kutatások is fűzik a cívisvárosi intézményhez. – Balla Józseffel, a Nephrológiai Tanszék vezetőjével szakmai és baráti kapcsolatunk is van. Ő is hasonló problémán dolgozik, mint mi, csak más megközelítésből. Míg ő érrendszeri, addig mi onkológiai oldalról végzünk vizsgálatokat. Sokat dolgozunk együtt, közös publikációink is vannak. Érdekesség, hogy nem Magyarországon találkoztunk, hanem egy nemzetközi konferencián ismerkedtünk meg. Én korábban már hallottam róla, ráadásul egy ausztrál tudóstól, aki méltatta nekem Balla József munkásságát – emlékezett vissza Nagy Péter.

Több munkatársa is a Debreceni Egyetemen végzett, és úgy látja, a hallgatók is nagyon lelkesek, tehetségesek, szorgalmasak. Oktatóként úgy véli, hogy azok az egyetemisták, akik aktívan részt vesznek a tudományos életben, szép perspektíva előtt állnak. Fontosnak érzi, hogy mindenki olyan pályát válasszon, ami tényleg érdekli, hiszen csak így lehet sikereket elérni. Munkatársaival ők mind „szerelmesek” a kutatásba, és örömmel vetik bele magukat az újabb és újabb feladatokba. – Nagyon sokat dolgozunk, de elmondhatom, hogy mindenki szívvel és lélekkel végzi a munkáját. Mi biztosan nem gondolkodunk azon, hogy mikor jár le a munkaidő – hangsúlyozta.

A sok munka ellenére jut idő a családjára is, s habár felesége is rengeteget dolgozik közgazdászként, igyekeznek minél több minőségi időt eltölteni együtt. Gyermekeikkel sokat járnak természetbe, wakeboardoznak, bicikliznek. Aprópó, bicikli. Ő maga gyakran Szentendréről teker be a munkahelyére. Nagyobbik lánya ritmikus gimnasztikában ér el sikereket, emellett fuvalázik; kisebbik lánya kosárlabdázik és zongorázik. Mindketten angolt is tanulnak. Amikor ezeket sorolja Nagy Péter, megemlíti, hogy talán mindez soknak tűnhet. Ő azonban inkább úgy fogalmaz: sűrű, de teljes életet élnek.